

Hanımların Toplumsal Rolü ve İslami Eğitim

el-Hamdülillâhirabbi'l-âlemîn. es-Salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve mente biahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd:

a. Kadınların Toplumsal Sorumlulukları

Muhterem hanımefendiler!

Bu güzel tatil yerinde birkaç güzel mutlu günde bir arada olma fırsatını ele geçirince çok hızlı geçen hayatımızda sizlerle konuşup sorularınızı almak, dertlerinizi dinlemek imkânı bulmuş oldum. O bakımdan böyle bir saat tertitledik.

Hanımlarla bir arada olalım, arzularını isteklerini dinleyelim [istedik]. Başka zaman dinleyemiyoruz; fırtına gibi vaaza geliyoruz, vaazdan falancaya yetişeceğiz diye rüzgâr gibi gidiyoruz. Oradan oraya geçiyoruz, oradan oraya geçiyoruz. Hanımlarla görüşmek ancak merdiven başlarında, camiye girerken çıkarırken filan oluyor. Tabii bu durumdan ben de şikâyetçiyim. Aslında geniş zamanımız olmalı, her isteyenle istenildiği kadar konuşabilmeliyiz. Mektuplara cevap veremiyoruz, telefonlara yetemiyoruz, yetişemiyoruz. Burada güzel

bir fırsat, bir imkân oldu. Topluca bir aradasınız. Birbirinizle görüştünüz, tanıştınız. Ben de sizinle bir arada imkân olma imkânını buldum.

Bu toplantıyı tertip etmemin amacı size bir konuşma yapmak değil idi. Hanımlar toplansın da ben onlara nasihat çekeyim, gibi bir şey düşünmedim. Çünkü nasihat çekmek zaten kolaymış. Müşkül olan dinlemesi, anlaması ve uygulamasıymış. Nasihat çok önemli değil!

Asıl hanımlar dünyasında ne oluyor? İkinci yarım kürede -erkekler yarım küresi, hanımlar yarım küresi- neler oluyor, onu bilmiyorum. Tabii onu bilmek için de sizinle görüşebilen benimle de mahrem olan kimse olarak eşim valide hanım var, aramızda aracı olabilir. Siz onunla görüşebilirsiniz, o da benimle arada sırada rahat görüşebiliyor.

Nasreddin Hoca'nın bir fıkrasını hatırlıyorum. Onu anlatalım da pek ciddi olmasın; tatlı, latifeli olsun:

Nasreddin Hoca'ya hanımını şikâyet etmişler. Demişler ki;

“Senin bu hanımın çok geziyor hocae-fendi, böyle olur mu?”

“Bu kadar gezmesi yok. Kadıncağızın günahını almayın, öyle o kadar çok gezmiyor. O kadar gezseydi bizim eve de gelirdi.” demiş.

Anlaşılan eve bile arada sırada geliyor. Biz de kendi evimize arada sırada geliyoruz ama ben hanımımdan ayrılmıyorum, hanımı yanımdan ayırmamaya çalışıyorum. Çünkü [Mehmed Zahid Kotku] Hocamız’ın emaneti, onu yanımdan ayırmamaya dikkat ediyorum. Hacca gidersek hacdayız, başka bir yere gidersek oradayız. Az günlerde bazen İstanbul’da da oluyoruz. Kendi evimiz de de olduğumuz oluyor, hiç olmuyor değiliz. Nasreddin Hoca emsali arada İstanbul’da da olduğumuz oluyor. Ama siz zaten hepiniz İstanbullu değilsiniz.

Zaten hanımların pek çok işleri var, pek çok hizmetleri, pek çok sevaplı faaliyetleri var. Ama benim âcizane görüşüme göre İslâmî, içtimaî, toplumsal çalışmalarda görev alması da lazım; benim görüşüm bu!

Başka görüş nedir?

Başka görüş, belki İslâmî görüş: Hanım evinde durur, çoluk çocuğunu yetiştirir, evinin işlerine bakar, böyle kocasıyla yaşayabilir...

Ben böyle düşünmüyorum. Hanımların toplumsal çalışmalarda görev alması gerekir, diye düşünüyorum.

Neden?

Çünkü hanımların eğitilmesi lazım, hanımların İslâmî yönden bilgilenmesi lazım.

Erkekler hocalardan İslâm'ı öğreniyorlar da hanımlar geri mi kalacak?

Hanımların da öğrenmesi lazım. Hanımların öğrenmesi için de birilerinin öğretmesi lazım. Bir doktor hanımın öne çıkması lazım, bir hoca hanımın öne çıkması, onlara bir şey öğretmesi lazım. Bir şey öğretmesi için bir yer olması, mekân olması lazım, bir vakıf binası, bir salon, bir caminin belli zamanlarda belli yerleri vs. olması lazım. Bazı ev hanımları belli zamanlarda oraya gitmeli, o hoca hanımları dinlemeli. Başka türlü olmuyor İslâm'ı öğrenemiyor!

Namaz nasıl kılınacak, abdest nasıl alınacak, hanımlara mahsus özel hâllerde sorunlar, meseleler nasıl çözülecek?.. Bunları bilmesi lazım.

Çocuğunu nasıl yetiştirecek, evi nasıl idare edecek, eve kimleri alacak, nereye ken-

disi ziyarete gidebilir, nereye gidemez?.. Bunların hepsi doğru yaptığı zaman sevap kazana- cağı, yanlış yaptığı zaman günaha gireceğı ko- nular.

Mesela bir kadını, yirminci yüzyılın çağdaş bir hanımını düşünelim:

İyi niyetli bir hanım. Evde giyindi. Güzel kokularını, Paris losyonlarını sürdü. Ağırbaşlı bir döpiyes, pantolon, tayyör -adlarını belki yanlış söylüyordumdur, kusura bakmayın- gi- yindi. Güzel kokuları sürdü, çıktı yola...

Güzel kokuyla dışarıda kokusu başkası ta- rafından duyulduğu için evden çıkıp eve dö- nünceye kadar meleklerin lanetine uğruyor! Bunu bilmiyor tabii. Yirminci yüzyılda, toplu- mumuzda; “Hanım güzel koku sürer.” diye bi- liniyor.

Hatta tıp fakültesinde profesörün birisi dershaneye girmiş, bir koklamış; bir esans ko- kusu var. Arapça’da *tiyb* diyorlar, güzel koku var, misk kokusu var.

“Bu koku ne böyle?” demiş.

Erkeklerden bir tanesi kalkmış:

“Ben sürmüştüm.” demiş.

Erkek de güzel koku sürer miymiş, diye hem profesör gülmüş hem de oradaki bütün öğrenciler gülmüşler.

Profesör demiş ki;

“Yahu kardeşim, evladım! Ne biçim şey! Kokuyu kadınlar sürer. Sen niye böyle bu kadar koku sürdün?..” demiş.

Hâlbuki İslâm da böyle değil! İslâm’da erkek dışarıya çıkarken kokuyu sürer. Peygamber Efendimiz sürmüştü, geçtiği sokaklardan kokusu duyulurmuş. Geçip gittikten sonra da, *sallallahu aleyhi ve sellem*’in kokusu duyulurmuş. Ama kadınlar dışarıda koku sürmezlermiş.

Neden?

O da bir tesettür, o da koku yönünden korunma! Giyim yönünden korunma var, daha başka yönlerden korunma var; koku yönünden de korunma!

Güzel kokuyu evinde sürebilir, dışarıda süremez. Sürdüğü zaman yanlış bir iş yapmış olur. Mesela çağdaş bir hanım, iyi niyetli bir hanım bunu bilmiyor; bir şey demiyoruz.

İnsanlara bir şeyleri öğretmeden onları suçlayamayız!

Ben bizim hanıma dedim ki;

Gidelim, aşağıda yemek yiyelim. Birtakım haberler aldık, orada birileri camekânın dışında [bazı insanlar, tesettürlülere güldükleri için] acıyoruz. Aslında bizim onlara ağlamamız lazım.

Onlar bize gülüyorlar ama bizim onlara ağlamamız lazım! Bizim yaptığımız anormal bir şey yok, tabii bir şey! Normal olarak başımızı örtmüşüz, Allah'ın "Örtün!" dediği şekilde tabii olarak örtünmüşüz. Allah'ın emrini uygulamaya çalışıyoruz. Dışarıya mescit yapmıştık. Hava güzel olduğu zaman ezan okuyoruz, namaz kılıyoruz; camlara üşüşüyorlar.

"Acaba bu grup nereden geldi?" [diye] bakıyorlar. "Uzay gemisiyle Merih'ten mi geldi aydan mı indiler?!.." filan diye garipsiyorlar. Hâlbuki onların da dedeleri aynıydı, bizim gibi. Onlar değiştiler!

Öğretmemiz lazım!

Öğretmemiz gerekince ben öğretemiyorum. Öğretemem, bir erkek hoca öğretemez.

Neden?

Hanım karşısına gelmiyor ki! Gelmez ki! Hanım bazen evinden çıkamıyor ki! Kocasını müsaade etmiyor, "Sakın ha!.." diyor. Bir kere kocasını dışarı çıkmaya müsaade etmeyebiliyor

veya “Camiye gitme!” diyor veyahut “Sakın ha tarikate girme, hakkımı helal etmem! Sakın ha! Gidersen ders alırsan...” diyor. Böyle kanaatler var, davranışlar var.

O hâlde bu hanım İslâm’ı nasıl öğrenecek? Allah’ın rızasını nasıl kazanacak? Yaşamını nasıl sürdürecektir? Yemeği nasıl pişirecek? Çamaşırını nasıl yıkayacak?..

Çamaşırın yıkanmasında bile bir usul var:

Eskiden çocuk bezleriyle büyüklerin çamaşırılarını aynı yerde yıkamazlardı. Bunların hepsi birer incelik. Bunların hepsinin öğrenilmesi, öğretilmesi lazım.

Toplumda bir kesimi, bir yarım küreyi; kadınlar yarım küresini ihmal etmek çok büyük bir yanlışlık! Kadınların ihmal edilmemesi lazım, kadınlara da hizmet edilmesi lazım.

Erkeklerle hizmet edildiği kadar kadınlara da hizmet edilmesi lazım ama kadınların hizmetini kim yapacak?

Erkekler yapamaz çünkü kadınla erkeğin yan yana gelmesi olmuyor.

Evliler; kocaları, hanımlarına müsaade etmiyor: “Sen o erkeğin karşısına gitme! İstemem, razı olmam!” diyor.

Haklı, ben de haklı görüyorum, normal!

O hâlde kadına kadın öğretmenlik yapacak, öğretecek!

Ben kendi çocuklarımı yetiştirirken bizim mahallede Kur'an kursu açtık. Kur'an kursunda hususi imam-hatip okulu kurduk. Gizli imam hatip okulu kurduk. Bütün imam-hatip okulunun kitaplarını aldık. İmam-hatip okulunun derslerini çocuklarımıza okuttuk. İmam-hatip okulundan mezun eder gibi bütün hepsini okuyarak imtihan, çok ciddi imtihanlardan geçerek mezun oldular.

Diploma almadılar!

Almasın! Diploma dünyanın kâğıdı! Biz âhiretin belgesini almak istiyoruz, Allah'ın rızasını kazanmak istiyoruz! Çocuklarımız güzelce İslâm'ı öğrendiler. Hanım öğretmenler, hanım kızlara İslâm'ı öğretti.

Sonra bizim kurduğumuz bu müesseseye Diyanet [İşeri Başkanlığı] bir el attı, Müftü hocalar gönderdi. Müftü hoca da olsa olmaz, olmuyor!

Biliyoruz, uygulamadan biliyoruz.

Erkek vaiz gönderdi.

Olmaz! Bir kere erkek kadının hâlini anlamaz, kadına hitap etmesini bilmez; olmaz. Ha-

nım hoca gelecek, kendi yaşantısını onlara anlatacak. Nitekim benim kızlarıma kendi hanım hocaları;

“Ah çocuklar! Biz neler çektik, biz size bunları anlatıyoruz ama biz neler çektik de bunları size anlatabiliyoruz...” diyormuş.

Bilmeyen anlatamaz.

Ben toplumsal çalışmalarımızda bazı kişileri görevlendiriyorum, bakıyorum; başaramıyorlar!

Neden?

O çileyi çekmemiş insan, o durumda olan insanlara hizmet veremiyor. O çileyi çekmiş insan bilir ve hizmet verebilir. O bakımdan hanımların çalışması gerekli! Bunu ben doğrudan doğruya yapmaya güç yetiremiyorum. Zaman bakımından güç yetiremiyorum, bir de cinsiyet farklı olduğundan, dünyalar farklı olduğundan; kadınlar yarım küresi, erkekler yarım küresi dolayısıyla farklılık olduğundan olmuyor.

Camide biraz oluyor, kadınlar kısmında oluyor. Hoca efendi konuşuyor, kadınlar da erkekler de dinliyor ama yeterli değil! Onun için biz vakıf kurduğumuz zaman; “Vakfımızın kadınlar kolu olsun, çalışsın!” dedik. Ayrıca vakıf

kurmak, vakfın şubelerini kurmak kolay olmadığı için; “Hepiniz bulunduğunuz yerde bir hanım derneği kurun!” dedik. “Hanım; ilim irfan, eğitim çalışması yapacağı tarih vs. derneği kursun!” dedik. Allah razı olsun, kurdunuz.

Ben şu anda sayısını söyleyemeyeceğim.

Türkiye üzerinde hanım derneklerimizin epeyce bir sayısı var ama bence yeterli değil! Aslında her topluluğun olduğu yerde bizim bir derneğimizin olması lazım. Her yerde bir caminin olduğu gibi her yerde bir hanım derneğimizin olması lazım!

Hanım derneği ne yapacak?

53 ilde hanım faaliyeti varmış. Çok az, çok az! Her yerleşim yerinde, sizin olduğunuz her yerde faaliyet olması lazım!

“Siz neredesiniz?”

“Falanca yerde.”

“Tamam, orada sizin bir İslâmî, imanî, tasavvufî, ahlâkî çalışma yapmanız lazım.”

“Bunu nasıl yapacağız?”

Bunu bilmek de önemli!

Bir hanım, bulunduğu yerde Allah’ın rızasına uygun bir çalışmayı nasıl yapar?

Bunun ananevî, geleneksel şekli var: Hacı hanım teyzeler evlerinde hatm-i hâcegân yapıyorlar. Cuma günleri, haftanın belli günlerinde toplanıyorlar. Taze hanımlar geliyor, o yaşlı hanımlardan İslâm'ı öğreniyor... Bu geleneksel yol var.

Bunun dışında bizim kurduğumuz çeşitli dernekler var, bu derneklerin çalışmaları var: Bu derneklerin çalışmaları da geleneksel çalışmaların ötesinde şimdiki tahsili almış olan hanımlara, bizim dışımızdaki hanımlara [ulaşıyorlar].

Biz azız, sizler şu toplumda azsınız. Hatta uzaydan gelmiş gibi garipseniyorsunuz. Hatta gülüyorlar, kıyafetinizi şaşkınlıkla karşılıyorlar.

Diyor ki;

“Bu kadar uzun giyinilir mi? Ne lüzumu var, hava sıcak?..”

Sanıyor ki insan sadece üşüdüğü için örtünüyor!

Bir şeyden haberi yok!

Sayınız az, nispetiniz az! Dışarıdaki büyük kalabalıklar, çılgın, korkunç kalabalıklar İslâm'dan habersiz!

Onlar nasıl yetişiyor?

Normal liselerde, 19 Mayıs'a şortla çıkarak eğlenceler, gecelerde kızlı erkekli toplantılar yaparak, düğünlerde derneklerde danslı vs. toplantılar yaparak...

Bunların hepsi tabii görünüyor. Anne baba da tabii görüyor.

Bunu biz tabii görmüyoruz, İslâm tabii görmüyor. Ama bizim dışımızda büyük kalabalıklar İslâm'ın dışında bir hayat sürüyorlar.

Biz ne kadarız, onlar ne kadar?

Yüz kişiden üç-beş tanesi bizim gibi! Yüzde doksan beş, yüz kişiden doksan beş-doksan yedi kişi onlar gibi! Açık gezer, başını örtmez, manto giymeye utanır, moda uyar, uymadığı zaman ağlar... Annesi onu öyle giydirmese isyan eder, eve geç gidebilir, saat ikide eve geldiği zaman, annesi;

“Kızım niye geç geldin?” deyince;

“Sana ne! Benim hürriyetime karışamazsın!..” der.

Böyle gençler var! Bluejean pantolonlu kızlar var, efe gibi, feminist, kadın haklarını korumak [için], “Bizim erkeklerden bir eksiğimiz yok!” filan diyenler [var]. Bunlar da birer tabii düşünce sistemi, bunların hepsi birer sistem!

Biz bunların içinde böyle bir azınlığız, az bir insanız.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Cennet içinde sizin miktarınız nasıl biliyor musunuz?”

Cennetliklerin miktarı bütün insanlar içinde ne kadar?

“Bir siyah sığırın derisindeki bir beyaz kıl kadar az!”

Vemâ ekseru'n-nâsi ve lev haraste bimü'minîn.

Ne kadar uğraşsan insanların çoğu, milyarlar gayri İslâmî yaşıyor! Avustralya, Brezilya, Avrupa, Amerika, Afrika!..

Dün televizyonu biraz karıştırıyorum, Brezilya'da karnaval sahneleri gözümün önüne geldi. Baktım; çok vahşi, çok çılgın eğleniyorlar!

Düşündüm: Tabii amazon ormanlarından vahşiler biraz medeniyet gördü; Brezilya'nın Rio De Janerio'suna vs. çıktı, tabii böyle yapacak! İslâm'ı görmedi ki! İslâm kulağına girmedi ki! Allah'a imanı yok ki! Âhirette bu yaptıklarının hesabı olduğunu bilmiyor ki!..

Çılgın kalabalık eğleniyor, korkunç şekilde, çılgınca eğleniyor! Bunlar bizim dışımızda!

Biz de kendi çocuklarımızı bıraktığımız zaman bunlar da o tarafa gidiyor, büyük kalabalık onları çekiyor. Bazen annesinin karşısına çıkıyor, “Sen anlamazsın! Sen gerisin, sen bilmezsin bunu! Sen tahsilli değilsin ki! Bilemezsin ki!..” diyor. Bu da bir ayrı felaket! Kadın kendi çocuğunun kendisinin karşısına çıktığını görüyor.

Bizim, bu insanlara Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in tebliğini götürmemiz lazım.

Peygamber Efendimiz bu devirde sağ olsaydı ne yapardı?

Sağlığında ne yapmışsa öyle yapacaktı! Peygamber Efendimiz sağlığında her yere imanı öğretti, öğretmek için insanlar gönderdi. Hatta Bizans imparatoruna, Sasanî imparatoruna, Mısır hükümdarına, Bahreyn hükümdarına, Habeş hükümdarına elçi gönderdi. O zamanki dünyanın bilinen yerlerine haberci gönderdi.

Nasıl haberci gönderdi?

Mesela Bizans İmparatoruna ne diyor?

b. İslâm'ı Yayma ve Toplumsal Teşkilatlanma

Min Muhammedin resûlillâhi ilâ azîmi'r-rûm hirahil. “Allah’ın elçisi Muhammed’den Doğu Roma imparatoru Heraklius’a!” *Inni edûke bi deâyeti'l-İslâm.* “Ben seni müslüman olmaya çağırıyorum.” *Eslim teslem.* “Müslüman ol da saadet-i dâreyi bul, kurtul!” *Yu'ti-kallâhu ecrake merreteyn.* “Allah sana iki kat ecir versin, hem senin müslüman olmanın sevabını kazan hem de ahalinin seninle beraber müslüman olmasının sevabını kazan!” diye ona İslâm’ı tebliğ ediyor. Heraklius’a, bir imparatora elçi gönderiyor. Arabistan’dan imparatorluk merkezlerine elçi gönderiyor.

Bu ne demek?

İslâm’ı dünyanın her yerine yayması lazım geldiğini bilen, vazifeli bir peygamber olarak herkese İslâm’ı anlatmak istiyor!

Bizim vazifemiz ne, biz müslümanların vazifesi ne?

Bizim de birinci vazifemiz kendimizin müslüman olması!

Müslüman olmak! Kendini kurtarmak!
Kendini kurtaramayan başkasını kurtaramaz!

İki kişi çamurda, bataкта ise ikisi de bataklığın içine batıyorsa birisi ötekisini kurtaramaz ki! Birisi sağlam yerde olursa ötekisinin elini tutar eker, kurtarır. İp atar kurtarır. Sağlam yerde olmayan kurtaramaz. İnsan; önce müslüman olacak, kendisini kurtaracak! Salih insan olacak, mü'min insan, Allah'ın sevdiği insan olacak! İlk işiniz bu, önce kendinizi düşüneneceksiniz.

Uçakta ne diyor?

“Uçakta herhangi bir şey olursa yukarıdan oksijen maskeleri düşecektir. Önce kendinize takın!” diyor.

“Çocuğunuza takmaya çalışırsanız kendiniz takamazsanız oksijensiz kalırsınız, bayılırsınız. Çocuğunuza da faydanız olmaz. Önce oksijeni kendinize takacaksınız, sonra çocuğunuza takarsınız.” demek istiyor. Bunu ısrarla söylüyor.

Önce kendini kurtaracaksın, önce müslüman olacaksın!

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû diyeceksin, İslâm olacaksın! Müslüman olacaksın, selâmete ereceksin, sahil-i selâmete çıkacaksın!

Salih bir insan olduktan sonra ne yapacaksınız?

Başkalarını kurtarma çalışması yapmaya başlayacaksınız!

Salih insan olmaktan sonraki adım nedir?

Muslih insan olmak, ıslahçı, başkalarını kurtaran insan olmak!

“Bunu erkekler yapsın...”

Tamam, peki, baş üstüne. Biz yapalım. Zaten emri aldık, o işi yapıyoruz. Erkeklerle söylüyoruz ama hanımlar camiye gelmiyor, kocası göndermiyor; olmuyor.

O zaman hanımlara da bu işin öğretilmesi için birilerinin onlara İslâm’ı götürmesi lazım.

Onun için toplumsal çalışmalar yapmanız gerektiğini düşünüyorum. Herhalde haklıyım, herhalde haksız değilim.

Kendiniz için çevrenize İslâm’ı yaymanız için çocuk çocuğunuza İslâm’ı öğretebilmeniz için teşkilatlanmanız lazım.

Teşkilatlanma ne demek?

Kurumlaşma demek. Kurumlarınız olması lazım. Yeriniz olması lazım.

“Benim evim müsait değil kardeşim, kusura bakma. İki odacık. Ben, benim evde bu kalabalık işleri yapamam...”

“Benim ev de müsait değil...”

“O zaman bu işler dursun!”

Hayır, durmayın! Bir yer tutalım, geniş bir yer olsun, o yerde bu işleri yapalım! Çanak-kale’de öyle yaptık, Bursa’da böyle yaptık, Isparta’da şöyle yaptık... Böyle olacak! Bir yer olacak, o yerde yapılan çalışmalar olacak. Haftada bir gün, iki gün, üç gün toplanılacak ve İslâm öğretilecek, İslâm ahlâkı öğretilecek, bilgiler öğretilecek!

Bizim camimizin altında Hale Hanımlar Derneği’miz var, Ankara’da Hanımların Sesi Derneği var, Eskişehir’de falanca var, falanca yerde filanca var, Antalya’da Antalya Hanımlar Derneği var...

Herkes bu çeşit çalışmalarla İslâm’ı en yakın çevresine öğretecek, çoluk çocuğuna öğretecek. Hanımlar arasında da İslâm’ı yaymaya çalışacak.

Bunu yaptığımız zaman ne kadar insan kurtarabilirsek o kadar insanın hayatı boyunca yaptığı bütün sevaplı işlerin o kadar sevabının bir mislini de biz alacağız.

Diyelim ki ben bir insana gittim, İslâm'ı anlattım. Adam veya kadın İslâm'dan habersiz, içki de içiyor vs. Evlerinde poker toplantısı filan da oluyor...

Anlattım; tevbekâr oldu, namaza başladı örtündü, ibadetlerini yapmaya başladı. Bu sene de hacca gitti, şöyle oldu böyle oldu, şimdi birçok şeyler yapıyor.

Bu insanın yaptığı birçok şeyin sevabı kendisine var mı?

Var! Hacca gitti, sevap var; örtündü, sevap var; hayır yaptı, sevap var! Bu sevabın bir misli, aynısı ondan hiçbir şey eksilmeden bunu doğru yola çeken insana da veriliyor!

Peygamber Efendimiz'in ne kadar sevap kazandığını düşünün! Çünkü hepimiz Peygamber Efendimiz'e uyuyoruz, hepimizin sevabının bir misli Peygamber Efendimiz'e veriliyor. Düşünün müşid-i kâmillerin ne kadar sevap kazandığını, ne kadar insanı ıslah etmişlerse o kadar insanın yaptığı ibadetlerin sevabından hiçbir şey eksilmeden ona sevap veriliyor! Düşünün evladını hayırlı bir evlat olarak yetiştirmiş annenin sevabını; çünkü evlâdı ömrü boyu ne kadar ibadet, taat, hayırlı iş yaparsa onun sevabı annesine veriliyor.

Benim rahmetli anneme ben camide vaaz verdikçe sevap gidiyor.

Neden?

Beni anam yetiştirdi, babam yetiştirdi. Ona sevap gidiyor.

Bu hususta çok hadîs-i şerîfler var da duymuş olabileceğınızı düşünüyorum.

Ed-dâllü ale'l-hayrike fâilihî. “Hayrı yapmaya vesile olan kimse hayrı yapmış gibi sevap alır.”

Siz de hayra vesile olacaksınız. Bazı insanların hayırlı insan olmasına vesile olacaksınız. Kendi çocuğunuzun hayırlı evlat olmasına vesile olacaksınız, o sevabı alacaksınız.

İkincisi:

Onun iyi insan olması size yarayacak. Evladınızın hayırlı bir insan olması ihtiyarlığınızda size yarayacak.

Bir insanın en büyük sermayesi nedir?

Hayırlı evlattır! Hem dünyada hayırlı sermayedir, ihtiyarladığı zaman anasına-babasına gül gibi bakar hem de âhîret için hayırlı sermayedir, çünkü öldükten sonra bile sevap kazanmasına sebep olur! Hayırlı evlat yaşadıkça ananın babanın defterine sevap yazılır. Hesabı

kesilmez, sadaka-yı câriye olarak sevaplar defterine carî hesap olarak yazılır.

Onun için evlatlarımızı hayırlı evlat yetiştirmeye çalışacağız. Komşularımızı müslüman yapmaya çalışacağız. Yanlış fikirlerden, yanlış âdetlerden, yanlış davranışlardan kendimizi çevremizi korumaya çalışacağız.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* gibi İslâm'ı yaymaya çalışacağız. Ta Orta Asyalar'a kadar, ta Brezilyalar'a kadar, Alaskalar'a kadar, Kanadalar'a, Avustralya'ya kadar İslâm'ı yaymaya çalışacağız!

Onun için teşkilatlanmamız lazım, örgütlenmemiz, düzenli çalışmamız lazım. Bu çalışmalarını yapmanız için dernekler kurmanızı öneriyoruz, teklif ediyoruz, teşvik ediyoruz.

Tabii bu derneklerin bir arada bulunması, bir yönden, bir elden sevk edilmesi; kendi başına tek tek bir yerde çalışmasından daha faydalıdır. Çünkü az bilgili olan çok bilgili olanın bilgisinden istifade eder, daha güzel çalışmalar yapar. Onun için birbirinizle ilgili olmanızı da istiyoruz. Ankara'daki derneğin Isparta'dakiyle ilgisi olması lazım, Eskişehir'le ilgisi olması, Edirne'yle, Çanakkale'yle ilgisi olması lazım.

Hatta yılın belli zamanlarında bunların yöneticileri belirli vesilelerle bir araya gelmeli:

“Biz neler yaptık, siz neler yaptınız, anlatın bakalım... Ha, öyle bir şey de mi var? Hay Allah! Ben de bundan sonra şehrimde gittiğim zaman onu da yapayım, bak ne kadar güzel düşünmüşsünüz kardeşim...” diyerek bilgi alışverişinde bulunmanız lazım.

Sanıyorum burada da öyle bir şeyleri biraz sonra belki ben gittikten sonra belki yapabilirsiniz, yapacaksınız, planlamışsınızdır, düşünmüşsünüzdür.

Şunu vurgulamak istiyorum ki hanımların da İslâm için İslâmî çalışma yapması şarttır, gereklidir, mecburidir! Çünkü çalışmazlarsa dünyanın yarısı cahil kalacak! Kadınlar da çalışırsa kadınlar kısmı, kadınlar dünyası da aydınlanacak! O tarafın da aydınlanması lazım.

Belki kadınlar dünyasının aydınlanması, erkekler dünyasının aydınlanmasından daha faydalı sonuçlar doğuracak! Çünkü hanımlar, çocuklarını da yetiştiriyor. Genellikle anne, çocuğa babadan daha etkili oluyor. Anne terbiyesi çok önemli!

Geçen günkü doktor kardeşimizin kişilik üzerine konuşması beni çok etkiledi. Ben çok ilgi ile dinledim:

Küçükken bir çocuğun yüznumaraya çıkma alışkanlığının bile ileride nasıl kötü sonuçlar doğuracağını, “Ben seni yakarım, iğnelerim...” filan demenin, “Kibritle şöyle yaparım böyle yaparım...” demenin nasıl zararlı olduğunu orada öğrendim. Bunlar yapıyordu, yapılmıyor değil!

“Çişini yaparsan altını ıslatırsan kibritle yakacağım! İşte burada kibrit; bak, gördün mü?..”

Ama bunların ters tesiri oluyormuş, öğrendik. Uzman doktorlardan ruh sağlığı ile ilgilenen doktorlardan öğrendik.

Demek ki anne evladını iyi yetiştirirse ileride o evladın iyi bir müslüman olmasına faydası oluyormuş. Eğer baba çocuğunu iyi yetiştirmezse mesela çok döverse çocuk, ergenlik çağına gelince babaya isyandan Allah’a isyana dönüyormuş! Ruh sağlığı uzmanı böyle söylüyor. Allah Allah! İnsan hiç tahmin etmez! Pat küt ensesine patlattığın tokatların acısı nasıl nereden çıkıyor?..

Çocuk müslüman olmuyor, camiden kaçıyor. Allah'a âsi oluyor!

Neden?

Doktor onu uzun uzun anlatıyor. Bu ilim birden anlaşılmaz.

Dünyanın yuvarlaklığını buradan anlayabilir misin? Akdeniz'e, denize doğru bakarak dünyanın yuvarlaklığını anlayabilir misin?

Anlayamazsın ama dünyanın yuvarlaklığını alimler söylüyor. Uzaydan resmi çekilince de anlaşılıyor. "Yuvarlakmış demek ki!" diye ilim [öğretiyor]. O bakımdan annelerin çok önemi var, anne terbiyesinin büyük önemi var, annenin bilgilenmesinin de önemi var.

Demek ki çocuk sıfır yaş ile on sekiz aylık oluncaya kadar bir devre, ondan sonra on sekiz aylıktan üç yaşına kadar bir devre, üç yaşından sekiz yaşına kadar bir devre, ondan sonra bir devre, ondan sonra bir başka devre... Bunların hepsinde annenin çocuğa karşı gösterdiği şefkatin veya gaddarlığın; çocuğun karakteri üzerinde, gelişimi, şahsiyeti, kişiliği üzerinde olumlu veya olumsuz tesiri olduğunu öğreniyoruz.

Şimdi anneler bunu bilmeli değil mi?

Çocuk altını ıslatınca yakmaması gerektiğini öğrenmesi lazım. Önceden öğrenmesi lazım ki ileride çocuk ruh sağlığı bakımından kötü bir duruma düşmesin, kötü bir çocuk olmasın!

Bunu annelere öğretmemiz gerekmiyor mu?

Mesela çeşitli kurslar yaptık. Kur'an öğretme kursları yaptık vs. Derneklerimizde ilkyardım kursları yaptık. En çok ilgi uyandıran kurslardan birisi buymuş.

İlkyardım önemli!

Arabayla giderken bir kaza oluverir, adam yere düşer bayılır...

Hanım ne yapacak?

Şaşırmayacak. Kollarından kıvıracak, ilkyardımın gereği neyse onu yapacak, şaşırmayacak! Şaşırmanın faydası yok! Kaza olmuş dağın başında!.. Bunların öğretilmesi lazım.

Demek ki eğitim çok kıymetli, çok sevaplı bir faaliyet! Eğitim çalışmaları yapacaksınız, İslâm'ı yayma çalışmaları yapacaksınız. Kendiniz İslâm'ı güzel öğrenme çalışmaları yapacaksınız, başkalarına İslâm'ı güzel öğretme çalışmaları yapacaksınız. Bunlar gerekli, ben ge-

rekli görüyorum. Herhalde siz de gereğini anlıyorsunuz. Onun için sizin olduğunuz her yerde bir ışık yanacak, bir çalışma olacak, bir dernek olacak; bu çalışmalar yapılacaktır. Bu çalışmaların güzel olmasını da merkezle irtibata geçerek konuşarak anlayacaksınız.

Yılın belli zamanlarında toplanacağız.

Burada toplandık; burada biz keyif için mi, zevk için mi toplandık?

Hayır! Amacımız birbirimizle tanışmak, kaynaşmak, birbirimize bazı şeyleri ulaştırmak! Çünkü iki müslüman bir araya gelince mutlaka birinden Allah ötekisini faydalandırır, mutlaka faydalandırır! Müslümanın müslümanı araması, ziyaret etmesi lazım. Müslümanın müslümanla görüşmesi lazım. Müslümanın müslümanla kaynaşması, tanışması lazım. “Selâmun aleyküm.” demesi lazım, “Kimsiniz?” demesi, tanışması lazım.

Bir müslüman yeni bir müslüman tanıdı mı Allah onun derecesini bir derece yükseltir! Bir müslüman daha tanırsan bir derece daha yükseltir! Yeni bir müslüman daha tanırsa bir derece daha yükseltir ve insan, bir müslüman kardeş tanıdığı için başka hiçbir ibadetle ulaşamayacağı kadar yüksek mertebeye çıkar!

Onun için müslümanları tanımaya çalışacaksınız. Yeni bir insanı tanımaya çalışacaksınız, adresini alacaksınız, öğreneceksiniz, soracaksınız. Tanışacaksınız.

Tatlı dilli olacaksınız!

Biz de öyle olacağız. Sadece hanımlara mahsus değil.

Bizden de korkuyorlar; sakalımızdan korkuyorlar, cübbemizden, sarığımızdan, takunyamızdan korkuyorlar, tak tak takunya sesleri geliyor diye ödleri patlıyor.

Yok yahu, korkulacak bir şey yok!

Ne insim ne cinnim, senin gibi bir âdemizâdeyim.” diye onları masallardaki gibi tesselli etmemiz lazım, güleç yüzlü olmamız lazım.

“Ben sakallıysam da Nasreddin Hoca gibi sakallıyım. Bunda korkulacak bir şey yok.” demek lazım. “Nasreddin Hoca’yı sevmiyor musun, Yunus Emre’yi sevmiyor musun?..” filan demek lazım, dememiz lazım. İslâm’ı davranışlarımızla sevdirmemiz lazım.

Rahmetli bir tanıdığımız vardı. Araba kullanıyordu. Sakallı. O zaman da araba kullanan sakallı azdı. Bir zamanlar başörtülü araba kullanan hanım azdı. Şimdi gittikçe çoğaldı. Tabii

araba kullanan bir hanım gördü mü herkes ağzını açıp bakıyordu; “Allah Allah! Başörtülü hanım arabada kullanabilir miymiş?..” filan diye şaşırıyorlardı.

O zaman da; “Sakallı bir insan araba kullanabilir miymiş?..” diye şaşırıyorlardı.

Kaşlarını çatmış bakıyor. Ben de arabadayım, arabayı kullanan da tanıdığımız. Onun sert baktığını gördü.

“Gerici, koca sakallı, çember sakallı araba kullanıyor...”

Kaşlarını çatmış, bakıyor. Komşu arabadaki bakıyor.

Bizim arabayı kullanan arkadaş rahmetli güzel bir şey yaptı. Arabanın camını açtı, mütebessim bir çehreyle;

“Selâmun aleyküm.” dedi.

Adamın başına sanki bir kova su dökmüş gibi oldu. Adam bir afalladı, şaşırdı, güldü.

“Aleyküm selam.” dedi.

Bir zarif hareket, güzel, tatlı tebessüm bütün işleri değiştirdi.

c. Bir Öğretmen Olarak Peygamberimiz

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Tebessümüke fî vechi ehîke leke sadakâtün. “Kardeşinin yüzüne mütebessim bakmak senin için bir sadaka vermek gibi sevaptır!”

Tebessüm sevap, müslümanın müslümana mütebessim bakması sevap!

Mesela birisi; “Yahu ben falanca hanıma ne yaptım? Yanımdan geçerken somurttu hiç benim yüzüme gülmedi. Ben ona ne yaptım ki?.. Hiçbir şey yapmadım!” der.

Bak gülmediği için ötekisi rahatsız oluyor. Tebessüm etse; “Komşu geçerken yanımdan bana tebessüm etti, ne kadar iyi bir komşu!” der. Bir tebessümün bu kadar gücü var, faydası, bir de sevabı var.

Onun için her şeye dikkat edeceğiz. Tebessümümüze dikkat edeceğiz, davranışımıza da dikkat edeceğiz, hareketlerimize de dikkat edeceğiz. Bileceğiz ki biz, bu kıyafetimizle iddialı olarak ortaya çıkmışız. Biz müslümanız, diyoruz. Müslümanın nasıl olması gerektiğini onlara göstereceğiz. Onlar da İslâm’ı sevecekler; “Ben de müslüman olayım.” diyecek.

Bunların hepsinin olması için bizim muhabbetli olmamız gerekiyor. Bizim, İslâm’ı güzel öğrenmemiz gerekiyor, teşkilatlanmamız

gerekıyor, bilinçli olmamız gerekiyor. Ne yapacağımızı, nasıl yapacağımızı bilen, usta kişiliklere sahip kimseler olmamız gerekiyor.

“Şu durumda olan bir insanı nasıl yola getirebilirim?”

Benim rahmetli babaannem çok güzel kedi terbiye edermiş.

Rahmetli, nasıl terbiye edermiş?

Çarşıdan et geldiği zaman yemek pişsin diye eti doğrarken kedi yanında dururmuş. Kedi iki arka ayağı üstüne oturmuş vaziyette dururmuş, ete saldırmak yok! O sırada kapı çalınırmış. Babaannem rahmetli kapı çalındı diye aşağıda kapıya gidermiş.

Biliyorsunuz eşik sohbetleri çok tatlı olur, hanımlar bunu çok iyi bilir. Tatlı tatlı orada sohbet edermiş. Yukarıda kedi, etin başında beklermiş. Yemiyor! Eğer pencereden bir yabancı kedi etin kokusunu duyar da o eti çalmaya gelirse babaannemin kedisi onun üstüne saldırır, onu oradan çıkarırmış. Eti koruyor, yemediği gibi bir de koruyor!

Bu nedir?

Kediyi terbiye etmek, hem de tabiatının hilafına terbiye etmek! Kedi, eti sever. Ciğeri görünce yutkunmaya başlar. Kedi, eti sever.

Eti yememesi çok büyük bir terbiye sonucu olur. Bir de başkasına yedirmemesi de ayrı bir eğitim işidir!

Demek ki terbiye edilebiliyor, kedi bile terbiye edilebiliyor! Arslan terbiye edilebiliyor! Bunların misalleri var, görüyorsunuz. Yunus balıkları terbiye ediliyor, ben gördüm. Ne dersen yapıyor. Ayılar terbiye edilebiliyor. Burnuna halka geçiriyorlar:

“Şunu yap, bunu yap...” diyorlar. Her şeyi yapıyor.

“Gelin kaynanasının yanında nasıl utanır, göster bakalım.” diyorlar. O da böyle boynunu büküyor, yapıyor. Böyle utanır, diye gösteriyor.

Bir eğitim!

Dağdan gelmiş bir mahluka bazı sözlerle bazı şeyleri anlatmak! O hâlde eşref-î mâh-lukât olan insan çok daha güzel eğitilebilir!

İşte biz bu eğitim işlerini yapmalıyız! Bizim eğitim işinde serverimiz, önderimiz Peygamber Efendimiz'dir. Bundan sonra mürşid-i kâmillerimizdir, evliyâullah büyüklerimizdir. Biz de onların evlatlarıyız, yolundayız. Biz de insanları eğiteceğiz. Nasıl eğiteceğimizi bileceğiz.

“Bu adam İslâm’a karşı, bu kadın İslâm’a düşman, bu kadın tasavvufa yan bakıyor, yamuk bakıyor, ağzından ateş püskürüyor, gözünden kıvılcımlar saçılıyor!..”

Hasta, bir çeşit hastalık! Hani doktor hastayı uzaktan tanıyor.

Şunda şu hastalık var...

Tanır.

Allah selamet versin, bizim Sedat Bey Alman hastanesinde çalışırken Cuma’ya gidiyormuş. Koridorda bir insan görmüş. Hemen orada kapıdan başını uzatmış, başhekime;

“Çok nadir bir hastalık, bin kişide bir olan bir hastalık, filanca hastalık!..” demiş. [Başhekim];

“Sus! Hastalığın adını söyleme!” demiş.

Bu da şaşırmış;

“Allah Allah! başhekim niye böyle dedi?..”

Cuma’ya gitmiş. Cuma namazını kılmış gelmiş. Başhekim Alman hastanesindeki bütün hekimleri toplamış. Hastayı da karşısına dikmiş, demiş ki;

“Söyleyin bakalım, bu hastanın hastalığı ne?”

Sağına soluna bakmışlar, hastayı evirmışler evirmışler:

“Ağzını a...” vs.

Bilememişler. Sedat Bey’e dönmüş:

“Bu ne hastası?”

Sedat Bey şıp diye söylemiş! Bir bakışta uzaktan bildi!

“Ne nadir bir hastalık, bin kişide bir, binde bir olan bir hastalık!”

Bir bakışta bilmiş. Siz de öyle olacaksınız, uzman olacaksınız:

“Bu adamın, bu kadının hastalığı şu. Bunun tedavisi şöyle olur, yavaş yavaş olur, birden olmaz...”

Bir defada olsaydı baklava ile börek olurdu.

Bir defada biz iyi insan olsaydı her evlat hayırlı evlat olurdu! Çünkü hayırlı sözleri herkes duyuyor!

İyi insan olmak kolay değil! Eğitim kolay bir iş değil, uzun bir süreç! Süren bir iş, aylarca yıllarca süren bir iş; sabırlı olmak gerekiyor, kızmamak, sabretmek gerekiyor!

Kızmanın hiç faydası yokmuş, dövmenin ise hiç faydası yokmuş.

Ben keşke önceden bilseydim, keşke önceden öğrenseydim; çocukları dövmenin hiç faydası yokmuş! Kızmanın da faydası yokmuş! Ciddi olmak lazımmış, anlatmak lazımmış vs.

Bunları öğreneceksiniz, bunlara göre insanlara İslâm'ı götüreceksiniz.

“Kardeşim! İslâm budur, cennetin yolu budur. Siz de gelin, cennete beraber gidelim...” diyeceksiniz. Vazifeniz var, bu vazife için de beraber çalışmamız lazım.

Allah hepinizden razı olsun.

An Osman ebni Hanîfin *radiyallahu anhü; Enne a'mâ etâ ilâ resûlillah sallallahu aleyhi ve sellem fe kâle.*

Osman b. Hanîf isimli sahabi rivayet ediyor ki;

“İki gözü görmeyen âmâ kişi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerine geldi.”

Size mühim bir hadis okuyacağım. Kâğıt kalem olur da yazarsanız çok istifade edeceksiniz.

“İki gözü görmeyen, âmâ kişi Resûlullah'a geldi, dedi ki: Yâ Resûlallah!”

أَنَّ أَعْمَى، أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ:
يَا رَسُولَ اللهِ، ادْعُ اللهُ أَنْ يَكْشِفَ لِي عَنْ بَصَرِي،
قَالَ: «أَوْ ادْعُكَ؟» قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ شَقَّ عَلَيَّ
ذَهَابُ بَصَرِي، قَالَ: " فَاَنْطَلِقْ فَتَوَضَّأْ، ثُمَّ صَلِّ
رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ قُلِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ
إِلَيْكَ بِنَبِيِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ، يَا مُحَمَّدُ إِنِّي
أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى رَبِّكَ أَنْ تَكْشِفَ لِي عَنْ بَصَرِي،
شَفِّعْهُ فِيَّ وَشَفِّعْنِي فِي نَفْسِي " فَارْجِعْ وَقَدْ كَشَفَ
لَهُ عَنْ بَصَرِهِ

Üd'ullâhe en yekşife lâ an basarî. "Yâ Resûlullah! Sen Allah'a dua ediver de Allah benim gözümün âmâlığınu, körlüğünü açsın. Gözüm görsün, benim körlüğüm, âmâlığım gitsin. Dua et de gören bir insan olayım yâ Resûlullah!" dedi.

Kâle ev edeuke. "Peygamber Efendimiz dedi ki: Yoksa sana başka bir şeye mi dua etsem. Bu hâline dua etmesem de âmâlık konusunun dışında başka bir şeyine mi dua etsem?..

‘Allah seni cennetlik etsin, âfiyet versin.’ filan mı desem?”

Nasıl istersin?

Kâle yâ Resûlullâhi innehû şakka aleyye zehâbu basarî. “Dedi ki: Yâ Resûlallah! Gözümün görmemeye başlaması, âmâlık bana çok ağır geldi. Sen benim gözümün açılmasını iste, ona dua et!” *Kâle fentalik fetevadda.* “Peygamber Efendimiz buyurdu ki: Madem öyle, pekâlâ! O zaman evine git, sonra abdest al.” *Sümme salli rek’ateyni.* “Sonra iki rekât namaz kıl.”

Bunları yapamaz mıyız?

Eve gitmesini biliriz, Abdest almasını da biliriz, iki rekât namaz kılmasını da biliriz; kolay! Şimdiye kadarki şeyler kolay!

Sümme kul. Sonra şöyle söyle!”

Allahümme innî es’elüke ve eteveccehû ileyke bi-nebiyyî Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem nebiyyi’r-rahmeti yâ Muhammedü innî eteveccehû ilâ Rabbihî bike en yekşife lâ-an basarî Allahümme şeffi’hü fiyye ve şeffi’nî fi’n-nefsî.

Peygamber Efendimiz bu duayı öğretti.

“Evine git, abdest al, iki rekât namaz kıl, şu duayı yap.” dedi.

Mânasını söyleyeyim, herhalde mânasını merak ediyorsunuzdur.

Ne diyecekmiş?

Allahümme innî es'elüke ve eteveccehû ileyke bi-nebiyyî muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem nebiyyi'r-rahmeti. “Ey Allah'ım! Ben rahmet peygamberi olan peygamberin Muhammed-i Mustafâ'nın aşkına, hatırına senden istiyorum ve sana yöneldim! Onun hatırına, onun hatırını öne sürerek sana yöneldim yâ Rabbi!”

Bu kadar!

Allahümme innî es'elüke ve eteveccehû ileyke bi-nebiyyî muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem nebiyyi'r-rahmeti.

Sonra duanın öbür tarafında sözü döndürecek:

Yâ Muhammedü innî eteveccehû ilâ Rabbihî bike en yekşife lî an basarî.

Evinde, gözü kapalı veya Resûlullah burada yok ama diyecek ki;

“Yâ Muhammed! Ben Rabbime senin adını öne sürerek senin aşkını söyleyerek teveccüh ettim, yöneldim, yakardım. Gözümün körlüğünü gidermesi için yâ Muhammed, seni öne sürdüm.”

İki şey diyecek!

1. *Allahümme innî es'elüke ve etevce-
cehû ileyke bi-nebiyyî muhammedin sal-
lallahu aleyhi ve sellem nebiyyi'r-rah-
meti*, diyecek.

2. Resûlullah'ın gıyabında hitap edecek:
*Yâ Muhammedü innî etevcecehû ilâ Rab-
bihî bike en yekşife lî an basarî Alla-
hümme şeffi'hü fiyye.*

Sonra yine Allah'a yönelecek, diyecek ki;
“Yâ Rabbi! Şu Muhammed-i Mustafâ'nı be-
nim hakkımda şefaathçi eyle!”

Ve şeffi'nî fi'n-nefsî. “Kendimi de ken-
dim hakkında isteğim şefaathimi kabul eyle, şe-
faathçi olarak kabul eyle! Ben kendim için gö-
züm açılsın diye istiyorum ya, Muhammed'i de
benim için şefaathçi olarak kabul eyle! Beni de
benim için kendim için şefaathçi olarak kabul
eyle!”

Peygamber Efendimiz böyle demesini tav-
siye etmiş.

Ne dediğini anladınız mı?

Türkçe olarak söyleyeyim:

“Yâ Rabbi! Ben senden habibin Muham-
med-i Mustafâ aşkına istiyorum. Sana habibin

Muhammed-i Mustafâ, rahmet peygamberi Muhammed'in adını öne sürerek teveccüh ediyorum, yöneliyorum. Yâ Muhammed! Gözümün körlüğünü gidersin diye ben Rabbime senin adını söyleyerek teveccüh ediyorum. Yâ Rabbi! Muhammed'i benim için şefaathçi eyle, beni de kendim için şefaathçi eyle!"

Dua bu, böyle dua etmesini söylemiş.

"Git evine, abdest al, iki rekât namaz kıl, bu sözleri söyle!" demiş.

Fe racea ve kat keşifallâhü an basarihî.

"Adam Peygamber Efendimiz'in yanına gözü gören bir kimse olarak âmâlîği gitmiş olarak geri döndü!"

Allah'ın kudretine bakın, Resûlullah'ın Allah indindeki kıymetine, şefaathine bakın; Resûlullah aşkına dua edilince Allah'ın nasıl kabul ettiğini anlayın!

d. Günahlardan Uzak Durmak

Güzel bir hadîs-i şerîf diye bunu size okumak istedim.

Ümmü Enes isimli kadın sahabi rivayet ediyor. O, Peygamber Efendimiz'e demiş ki;

Yâ Resûlallah evsini. "Ey Allah'ın Resûlü! Bana bir nasihat et!"

Peygamber Efendimiz de ona nasihat etmeye başlamış.

Neler söylemiş?

Niye size bunu okuyorum?

Çünkü siz hanımsınız, çünkü hanımın birisi Peygamber Efendimiz'den nasihat istemiş de Peygamber Efendimiz de o hanıma bu nasihatleri söylemiş.

Ne yapmış oluyorum?

Size Resûlullah'ın nasihatlerini aktarmış oluyorum, yansıtmış oluyorum. Sanki ben bir yansıtıcıyım. Sanki Resûlullah'ın sözlerini Resûlullah söylüyor da ben yansıtıyorum. Siz Resûlullah'tan dinliyor gibisiniz.

Peygamber Efendimiz ne nasihat etmiş?

اهْجُرِي الْمَعَاصِيَ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْهَجْرَةِ وَحَافِظِي
عَلَى الْفَرَائِضِ، فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْجِهَادِ، وَأَكْثَرِي مِنْ
ذِكْرِ اللَّهِ، فَإِنَّكَ لَا تَأْتِي اللَّهَ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ
مِنْ كَثْرَةِ ذِكْرِهِ

Ühcüri'l-maâsiye fe innehâ efdalü'l-hicreti. “Günahlardan, isyanlardan, haramlardan uzak dur, uzaklaş. Çünkü hicretin en faziletlisi budur.”

Peygamber Efendimiz Mekke-i Mükerrreme'den Medine-i Münevvere'ye hicret etmişti, kolay bir şey değil.

Ruslar bombalıyor diye Çeçenistan'dan bir aile kalkıp mesela Adapazarı'na gelmişse kolay bir şey mi? Oradaki evini tarlasını bıraktı, Adapazarı'ndaki akrabalarının yanına geldi, hicret etti. Kolay mı?

Değil!

Bosna Hersek'teki bir Boşnak aile Sırp saldırdı diye geldi, Edirne'de kampa sığındı. Dinimi, imanımı, ırzımı namusumu koruyayım, diye hicret etti.

Kolay mı?

Zor, hicret zor ama çok sevaplı bir şey!

İnsanın dinini yaşamak için korumak için hicret etmesi gerekebiliyor, bu da önemli! Tavsiye de ediliyor, bazen de gerekli oluyor, farz oluyor!

Peygamber Efendimiz burada ne diyor?

“İsyanlardan, günahlardan, haramlardan uzak dur, uzaklaş; bu hicretin en faziletlisidir!”

Demek ki ne yapacaktınız?

Günahlardan kaçınacakmışız. Bir yerden bir yere düşmandan kaçar gibi biz de günahlardan kaçınacakmışız.

Günahlar neler?

Günahların uzun bir listesi var.

Bu liste nerede vardır?

[Mehmed Zahid Kotku] Hocamız'ın kitaplarında var, *Tasavvufî Ahlâk*'ta var. Büyük-küçük günahları sıralamış.

Ne günahdır?

İçki içmek günahdır, yalan söylemek günahdır, gıybet etmek günahdır.

Başka?

Zulmetmek günahdır vs.

Bunları öğreneceğiz ve çocuklarımıza öğreteceğiz.

Çocuklarımıza ne zaman öğreteceğiz, hangi yaşında öğreteceğiz?

Buluğa ermeden önce! Melekler onların sevaplarını günahlarını yazmaya başlamadan önceki yaşta çocuklara günahları öğreteceğiz ki başladığı zaman melekler günah yazmasın, günah işlemesinler de günah yazmasınlar.

Demek ki çocuklara ilkokulda ilk önce, abece'den önce ne öğretecekmışiz?

İlkokul çağında, daha buluğa ermeden günahları öğretecekmışız!

“Yavrum, yalan söylemek günahdır. Yavrum, zulmetmek günahdır. Karıncanın üstüne basıp ezmek günahdır. Komşunun elmasını, eriğini kopartmak günahdır. Yandaki komşunun camına taş atıp kırmak günahdır...”

Kendimiz de bileceğiz, çoluk çocuğumuza da zamanında öğreteceğiz!

“Hocam, biraz müsaade edin de kırk yaşında öğreteyim...”

İş işten geçti! Kırk yaşına kadar bütün o günahları işleyecek. Kırk yaşında; “Hay Allah, bu da günah mıymış, tüh, ben bunu kırk yıldır işliyordum!..” diyecek, iş işten geçmiş olacak.

Ne zaman öğretmek lazımmış?

Çocuk sorumluluk yaşına basmadan önce!

Annelerin babaların vazifesi, babaların daha büyük vazifesi! Ama babalar bu işi yapamaz, yapamıyor.

Neden?

Sabah gidiyor, akşam geliyor, akşam da yorgun geliyor. Çocuk;

“Babacığım.” [deyip] boynuna sarıldığı zaman;

“Yavrum, çok yoruldum. Uzak dur, şurada dur, ayaklarım zonkluyor...” diyor, yemeği yedikten sonra çayı içerken uyuklamaya başlıyor.

Kim öğretecek?

Anne öğretecek! Siz öğreteceksiniz, sevabı siz alacaksınız.

Babam hafızdır ama bana Kur’an’ı annem öğretti, sevabı annemin. Babam da söyler her zaman. Bana Kur’an’ı annem öğretti, öteki şeyleri annem öğretti; siz de öğreteceksiniz.

Günahların hepsinden kaçınacak!

Peygamber Efendimiz kaçınmayı tavsiye ediyor. Hicretin en faziletlisi bu, hem siz kaçınacaksınız hem de çoluk çocuğunuzu kaçındıracaksınız.

“Evladım, aç kal ama haram yeme! Zarara uğra ama yalan söyleme evladım!”

Sana yalan söylemeye sebep olacak işi yapmaz o zaman. Yalan söylememek insanı doğru olmaya götürür. Yalan söylemeye alışmak; “Canım, ben bu işi yapayım da bir yalan kıvırttırırım.” demeye götürür. Kötü insan olmaya götürür.

Anlatabiliyor muyum?

Onun için hadîs-i şerîfin birinci tavsiyesini kendiniz ve çocuklarınızda uygulayacaksınız. Günahların hepsinden hicret edeceksiniz, uzaklaşacaksınız. Çünkü en hayırlı hicret bu.

e. Farzları İhya Etmek: Cihatın En Değerli Yolu

Ve hâfizî ale'l-ferâidi fe innehâ efdalü'l-cihâd. “Allah’ın farzlarına sımsıkı sarılın, emirlerini tutun, yasaklarından kaçının; çünkü cihadın en faziletlisi budur!”

“Allah Allah! Namaz kılmak farz, oruç tutmak farz; bunları yapmak cihat mı?”

Peygamber Efendimiz; “Cihat, cihadın en faziletlisi farzları yapmak!” dedi.

Neden cihat oluyor?

Madem Peygamber Efendimiz öyle dedi; cihattır, itiraz yok! Peygamber Efendimiz demişse o öyledir.

Ebû Bekr-i Sıddîk ne dedi?

“Yahu Ebû Bekir, senin şu arkadaşının söylediğini görüyor musun?”

“Ne söylemiş?” dedi.

Güya dün gece Kudüs’e gitmiş. Bir de Kudüs’ten yedi kat semayı geçmiş, Arş’ı, Kürsî’yi görmüş, cenneti cehennemi görmüş. Allah’ın huzuruna varmış gelmiş. Mirac etmiş...”

“Bunları siz mi uyduruyorsunuz, yalan mı kıvırttırıyorsunuz yoksa ondan mı duydunuz? O söyledi mi?”

“O söyledi. Duyduk, o söyledi.” dediler.

“Tamam, o söylediye doğrudur!” dedi.

Bak imana!

“Resûlullah söyledi mi?”

“Söyledi.”

“Tamam, o söylediye doğrudur.”

Mademki Resûlullah Efendimiz; “Namaz kılmak cihat, oruç tutmak cihat, zekât vermek cihat, farzları yerine getirmek, haramlardan kaçınmak cihat.” demiş, o zaman cihattır!

Cihattır da neden cihattır, onu anlayalım.

Namaz kılmamak için şeytan gelip insanı kandırmaya çalışmıyor mu? Bazen kendi çocuklarımız namazdan kaçınmıyor mu, kıvırttırmıyor mu?..

“Kıldım anne.”

“Kılmadın yavrum.”

“Kıldım...” demiyor mu?

Hatta insanın kendisi bile bile Allah’ın emrini bazen tutmuyor, haram bir şeyi bazen bilerek yapmıyor mu?

Haram olduğunu biliyor, yapıyor!

Demek ki onları yapmak için birileriyle uğraşmak lazım.

Kimle uğraşmak lazım?

Şeytanla, nefsiyle, düşmanla uğraşmak gerekiyor. İşte onun için cihat oluyor. İnsan savaşarak yapıyor. Namaz kılıyor ama şeytanla savaşıyor, nefisle savaşıyor.

“Sonra kılarsın, kılma! Ütüsü bozulacak, bilmem ne olacak, birisi görürse ayıplar...”

“Hadi oradan, ben namazı kılacağım. Allah ekber!..”

Hepsini kovdu, savaştı, namazı öyle kıldı.

“Orucu tutma! Bak doktor da; ‘Tutma, şekerin var, tansiyonun artarsa eksilirse başın ağrırsa sıhhatin zarar görür.’ dedi. Sen oruç tutma!”

Hadi oradan, senin sözünü dinlemem ben!

Neveytü en esûme lillâhi teâlâ niyyete ramadân.

Ramazan orucunu tuttu. Mücadele etti, öyle tuttu.

Zekât verecek, para cebinde. Şeytan diyor ki;

“Ne yapıyorsun yahu, bu parayı sen kazanmadın mı?”

“Ben kazandım.”

“Ne veriyorsun el âleme? O da çalışsın o da kazansın, ne veriyorsun? Fakir olursun sonra yahu! Senin çoluk çocuğun var, büyüyecekler; daha tahsili var bilmem nesi var. Hepsine ev lazım, düğün dernek lazım, çeyiz çimen lazım... Verme!”

“Hadi oradan! Çekil, mendebur seni! Beni kandırmaya çalışıyorsun değil mi?!.. Al kardeşim, al şu zekâtı...”

Bak, şeytan nasıl engellemeye çalışıyor?!..

“Al şunu.”

Bak, nefsiyle şeytanla mücadele etti; zekâtı öyle verdi.

“Yok, şimdi hacca gidemeyeceğim hocam...”

“Niye gidemiyormuşsun?”

Çocuğu evlendireceğim, ıvır zıvır olacak da emekli olacağım da emekli ikramiyesini alacağımda...”

Ne mâlum, bu kadar yaş yaşayacağın ne mâlum?

Sen vakti gelince farzı yapsana!

“Hocam, hacı olduktan sonra sigara içilmiyormuş, ben de sigarayı bırakamıyorum da

sigaranın tadını iyice alayım da ondan sonra gidersem tevbe ederim...”

Böyle mantık mı olur?

“Hadi oradan! Ben haccımı yaparım, ondan sonrada haccın gereği olan işleri yaparım!” diyecek.

Demek ki farzları yerine getirmek bir mücadeleyi gerektiriyormuş, demek ki cihatmış. Resûlullah’ın sözünü anladık.

Üçüncü tavsiyesi:

Ve eksirî min zikrillâhi. “Allah’ı çok zikredin, zikretmeyi çoğaltın!”

Peygamber Efendimiz ne tavsiye ediyor?

Dervişlik tavsiye ediyor.

Gazeteler ne söylüyor?

Tarikatlar, tasavvuf aleyhine veryansın ettiler! Radyolar, televizyonlar, ilerici gazeteler, devrimbazlar, düzenbazlar, madrabazlar neler söylediler?..

“Tarikat fenadır, a kardeşim tarikate girme! Oynatırsın, deli olursun. Hiç oraya girilir mi?!..” filan demediler mi?

“Zikir yapma! Namazını kıl yeter!..”

Bak Peygamber Efendimiz ne diyor?

Ve eksirî min zikrillâhi fe inneke lâ te’tîne’llâhe bi-şey’in ehabbe ileyhim min

kesreti zikrihî. “Allah’ı zikretmeyi çok yapın ki Allah’ın huzuruna çok zikretmekten daha kıymetli bir ibadetle asla gidemezsiniz!”

Peygamber Efendimiz; “En kıymetli ibadet, çok zikretmektir!” diyor. Peygamber Efendimiz öyle diyorsa o zaman ötekiler halt ediyorlar! Mademki Peygamber Efendimiz öyle buyurmuş, ondan sonra demek ki ötekiler halt ediyor!

“Ama hocam şimdi ben şaşırđım, aklım karmakarış karıştı. Ben; ‘Bu gazeteler ilerici, bu adamlar aydın kişiler!’ diyordum; bunlar yalan söyler mi?”

Vallahi bilmem! İşte terazi, işte meydan, işte ölçü! Sen ölç biç; Peygamber Efendimiz’in ne dediğini gör, onların ne dediğini gör. Kimin doğru kimin eğri söylediğini, kimin yanlış yaptığını kendin ölç!

“Aklın yok mu?”

“Var!”

“Ne kadar?”

“Çok, satacak kadar!”

Fazlasını satacak kadar hepimizin akli yok mu?

Hepimizin o kadar çok akli var ki başkasına ton ton satıyoruz! Her gün akıl satarız biz,

herkes, başta ben! Hocayım ya ben; kürsüden satarım, radyodan, televizyondan satarım, mikrofondan satarım... Akıl satarım. Herkes akıl satıyor. Hepimizin aklı var, fazla geldiğinden fazlasını satıyoruz.

Yoksa insan akılsız kalıp da akıl satar mı?

Fazlasını satıyoruz, bize yine yeteri kadar kaldığı için fazlasını satıyoruz.

Demek ki aklımız var. O hâlde aklın varsa Allah'ın sözünü dinle, Resûlullah'ın sözünü dinle! Onlara aykırı söz söyleyenlerin notunu ver:

“Bu, Allah'ın sözüne karşı söz söylüyor. Bu, Resûlullah'ın tavsiyesine aykırı söz söylüyor.”

“Ama çok yaldızlı çok çok tirajlı, çok satan, çok meşhur...”

Ben onu bunu bilmem! Allah'a karşı söz söylüyor! Allah bir şey söylüyor, o aksini söylüyor. Resûlullah bir şey söylüyor, o aksi şey söylüyor.

“Hocam, bu kararı vermek çok zor.”

Sen bilirsin! Buyur, serbest! Yollar serbest, meydanlar serbest, hayat serbest!

Meyhanenin yolu, günahın yolu kapalı değil, askerler geçit vermiyor değil, yasak değil!

Herkes her istediğini yapıyor, nasıl istersen yaşa! Neyi istersen karar ver, hangi şeyi doğru görürsen onu yap, sen bilirsin! Yalnız, sonunda pişman olmayacağın işi yap! Sonunda pişman olmayacak hayatı sür!

*Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş renkli bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak*

*Bir öyle ömür geçir ki olsun
Mevtin sana hande halka mâtem*
Bir şiir var, onunla bitirmiş olayım.
Arap şairlerinden birisi diyor ki;
“Doğduğun zamanları hatırlıyor musun?..”

Hatırlamaz, kimse hatırlamaz. Ben hatırlamıyorum. Kimse doğduğu zamanı hatırlamaz, çünkü o zaman hafıza vs. hatırlayacak durumda değil!

“Doğduğun zaman hatırında mı?”
Hatırlamazsın ama ben söyleyeyim:
Sen ağlar idin, gülerdi âlem
Sen ciyak ciyak bağıırdın. Hatta dışarıdan baban; “Hah bizim çocuk doğdu.” diye [gülümsemeye] başladı.

Neden?

Ciyaklamandan anladı ki çocuk doğdu.

Sen ağlar idin gülerdi âlem

Baban da dışarıda gülüyor, dayın da akrabalar da gülüyor.

Doğum kolay değil ama;

“Nasıl oldu?”

“Nur topu gibi bir oğlun oldu.”

Annen de gülüyor, bak herkes gülüyor!

Sen ağlar idin, gülerdi âlem

Herkes gülerdi.

Bir öyle ömür geçir ki olsun

Mevtin sana hande halka mâtem

Hande ne demek?

Hande: Gazetelere düşmüş bir kadının ismi!

Hayır!

Hande; “gülücük, tebessüm demek, gülümseme” demek.

Mevt ne demek?

Ölüm.

Bir öyle ömür geçir ki olsun

Mevtin sana hande, halka mâtem

“Kardeşim, ey insan, ey muhatabım! Öyle bir ömür geçir ki sen ölürken sen gül, arkadaşiler ağlasın!”

Ölen niye güler, ölen ne zaman güler?

Gözünden perdeler kalkar, cenneti görür, cennetteki köşklere gözünü diker. Allah'ın kendisine verdiği imkânları görünce tebessüm eder ruhunu teslim eder.

Neden?

Cennetteki makamını gördü, cennetlik olduğunu gördü. Aşk ile şevk ile gidiyor, bir gül bahçesine girercesine gidiyor.

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû!

Dünya da neymiş?

Arkasına bile bakmıyor! Çünkü cenneti gördü. Cenneti, cennetin güzelliklerini gördü, gülerek gidiyor. Ölürken gülerek gidiyor.

Bu sefer arkadakiler ne diyecekler?

“Ah! Evliyâullahtan filanca göçtü yahu!..”

Hüngür hüngür, hüngür hüngür, hüngür hüngür... Seller gibi yaşlar akacak!

Neden?

“Bir mübarek insan öldü, aramızdan ayrıldı. Biz ne yapacağız şimdi...” diye başlayacaklar ağlamaya!

Ömrü böyle geçirmek lazım. İnsan öyle bir ömür geçirmeli ki âhirete göçerken gülerek

gitmeli âhirete. Arkadakiler ağlasın, varsın onlar ağlasın. Zaten bir başkası da diyor ki;

“İnsan ölüye ağlamasın, kendisine ağlasın. ‘Bunun imtihanı bitti benim hâlim ne olacak?!..’ diye insan kendisine baksın!”

Hepimiz imtihanadayız. Bu dünya imtihan yeri! Bu dünyada hepimiz imtihan oluyoruz. Şimdi de imtihan oluyoruz, bundan önce de imtihan oluyorduk. Evimize döndüğümüz zaman da imtihan olacağız, ölünceye kadar imtihan devam edecek:

“Bakalım bu parayı nasıl kullanıyor, bakalım bu bilgisini nasıl kullanıyor, bakalım bu parayı pulu ziynete mi harcıyor, gösterişe mi harcıyor, fiyakaya mı, cakaya, şaşaaaya debdebeye mi harcıyor, kibre mi harcıyor, ucuba mı harcıyor Allah yoluna mı harcıyor? Vaktini ibadetle mi geçiriyor günahla mı geçiriyor? Zevkle mi geçiriyor eğlenceyle mi geçiriyor?..”

Hep imtihan! Hepsi yazılıyor. Zerre kadar hayır yazılıyor, zerre kadar şer yazılıyor.

Allah bizi rızasına uygun ömür sürenlerden eylesin. Faydalı işler yapanlardan eylesin. Gülerek âhirete göçüp cennetiyle cemâliyle müşerref olanlardan eylesin. Arkasında hayırlı

eserler bırakanlardan eylesin. Ömrü boş geçirmeyip İslâm için müslümanlar için iman, irfan için çalışanlardan eylesin.

Allah hepinizden razı olsun. Duadan unutmayın.

***

SORULAR-CEVAPLAR

Soru: Babaların çocuklarına daha fazla vakit ayırmak için hayatlarını ona göre planlamaları gerekmiyor mu?

Allah razı olsun, benim söyleyeceğim sözleri de sorunun içinde zaten söylemiş oldunuz. Hem soruyu sordunuz hem cevabı verdiniz.

Biz vaaz ederken hatırlatmaya çalışıyoruz. İnsanın Rabbine karşı görevleri var, hadîsi şerîfte bu böyle:

1.*Fe inne li-rabbike aleyke hakkan.* “İnsanın Rabbine karşı görevleri var.”

2.Sonra insanın eşine -hanımsa kocasına karşı, beyse hanımına karşı- görevleri var.

3.İnsanın kendi vücuduna karşı görevleri var.

Selmânü'l-Fârisî ile Ebü'd-Derdâ *radiyalahu anh'*ın bir olayı var. O olayda Peygamber

Efendimiz Ebü'd-Derdâ *radiyallahu anh'a* böyle beyan buyuruyor: “Her hak sahibine hakkı vermek lazım gelir.” diyor.

Onun için bilmiyorum belki Türkiye de benim gibi böyle hanımları fazla kayırmaya çalışan başka hoca yoktur. Bunu her zaman söylüyorum. Erkeklerle her zaman söylüyorum. Hanımlarla ilgili konuşmalarda da söylüyorum:

İnsanın faaliyetlerini, çalışmalarını dengeli ve ölçülü şekilde bölümlemesi lazım. İslâmî faaliyetler yapıyor; tamam, güzel, Allah razı olsun. Ama İslâmî faaliyetler yapıyorum, diye hanımını ihmal etmemesi lazım. Çünkü hanımının da onun üzerinde hakları var!

“Hanımla ilgili vazifelerini yapıyor da çocukla ilgili vazifelerini yapmıyor...”

Hayır, çocuğa karşı da vazifeleri var!

“Bunların hepsine karşı vazifelerini çok candan yapıyor da kendisini helâk ederek yapıyor...”

Hayır, o da doğru değil! Kendisinin vücuduna karşı da görevleri var. Vücudunu koruması lazım, dinlendirmesi lazım. Çok yaşayacağını düşünerek yıpratmaması lazım vs.

Bunların hepsi; her hak sahibine hakkını vermek kâmil Müslümanlığın şiarıdır. Sizin

kendinize karşı görevleriniz var, çocuklarınıza karşı görevleriniz var. Beyleriniz varsa -evliyseniz- beyinize karşı görevleriniz var, anne-babanız varsa anne-babanıza karşı görevleriniz var, eviniz varsa evinize karşı görevler var. Hepsinin dengeli yapılması lazım.

Bir ödevin yapılması öteki ödevin yapılmasını engellememeli. Engelliyorsa düzenlemede bir kusur var demektir. Kusurun giderilmesi lazım.

Yemeğin içine bir kaşık tuz atarsanız o yemeği kimse yemez.

Neden?

Ölçülü koymadık. Bir kaşık tuz atılmaz bu kadarlık yemeğin içine kocaman kepçeyle tuz atılmaz der, değil mi?

Fazla oldu, der. Demek ki dışarıdaki çalışma fazla geliyor, çocuğuna karşı vazifeyi yapmıyor. Tuzu fazla geldi, acısı fazla geldi veyahut şekeri fazla geldi...

Dengesiz oldu. Aş güzel olmadı, yenilecek gibi olmadı.

Her tarafa karşı görevleri güzel yapmak lazım.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* erkeklere hitaben buyuruyor ki;

“Sizin en hayırlınız, hanımlarına karşı en hayırlı olandır!”

Ebü'd-Derdâ *radiyallahu anh*; evini, hanımını ve kendisini ihmal ettiği için Peygamber Efendimiz ona nasihat etmişti. Hanımına karşı da görevi var, çocuğuna karşı da görevi var. Akıllı bir baba, olgun, güngörmüş bir baba veyahut güngörmüş insanların nasihatlerini kabul edebilecek bir baba; çocuğuna karşı da görevi olduğunu bilir ve ona da zaman ayırır. Ayırması lazım, ayırmadığı takdirde çocukta ruhsal sıkıntılar olacağını bilmeli. Bu sıkıntılarının hayatında onu ömür boyu zarara uğratacağını bilmeli. Biz bunları anlatmaya çalışıyoruz.

Doktor orada bir teşekkür ile başladı:

“Ruhsal konularla ilgili [paylaşımlarından] dolayı [Esad Coşan] Hocamız'a teşekkür ederiz...” dedi.

Benim de biraz koltuklarım kabardı. Ondan dolayı biz bu ruhsal şeylere önem veriyoruz, bunların ilişkilerini biliyoruz.

Ben not aldım, kâğıt yanımda değil ama;

Bir insanın bir yaş ile altı yaş arasındaki hayatının, ondan sonraki kişiliğinin teşekküründe çok önemi olduğu söyleniliyor. O da okul

öncesi çağdır. Annenin sorumluluğu zamanındaki çağdır. Çok dikkat etmek lazım. O arada annenin çocuğuna verdiği şeyler kadar babanın da vermesi gereken şeyler var: Sevmesi lazım, dinlemesi lazım, konuşması, gezdirmesi, bahçeye götürmesi, çocuk bahçesinde oynatması lazım vs. Bunların gerekli olduğunu biz beylere duyurmaya çalışıyoruz. Dengesiz hareket edenlere de söylemeye çalışıyoruz.

Soru: Babam dine karşı. Fırsat buldukça bu konuda hakaret ediyor. Kumar da oynuyor, kötü huyları var. Bu gibi durumda nasıl hareket etmek lazım?

Benim tavsiyem şu, denenmiş bir tavsiye: Bu kardeşimizin kendisi İslâm'ı yaşayacak. Ama babasına karşı evlatlık görevlerini babasına kendisini sevdirecek tarzda, dikkatli bir şekilde yapacak.

Mesela; “Babacığım, kahve ister misin?” diyecek. “Buyurun, terliğinizi getirdim.” diyecek. “Babacığım çok rüzgâr esiyor, yeleşini giy...” diyecek filan.

“Allah Allah! Bizim kıza ne oldu?..” filan; baba biraz şaşırarak, dikkatini çekecek.

“Bizim kız iyi kızdır. Bizim kız babasını se-
ver, saygılı bir kızdır. Terbiyeli kızdır...” diye-
cek. Gizli gizli hayranlık duyacak. Ona İslâm’ı
methetmeye lüzum yok. İslâm’ın güzel oldu-
ğunu göstermek lazım. Bu ablamız, bu kız kar-
deşimiz, evladımız, kızımız müslüman olarak
yaşayacak. Müslümanlığı güzel yaşayacak.
Anne-babasına hürmeti güzel yapacak. Öylece
İslâm’ı o tarzda sevdirecek. Çünkü birçok in-
san aslında İslâm’a değil müslümanlara kızı-
yor! İslâm’ı anlayış tarzına ve uygulayış tarzına
kızıyor! Biraz da günahkâr; kumar oynuyor,
içki içiyor filansa tabii o zaman ondan dolayı
da kızar. Günahkâr olduğu için mü’mine kızar.
İşin o tarafı da var. Fakat güzel ahlâk ile hare-
ket ederek sonunda onu kazanmamız lazım ge-
liyor.

Benim rahmetli annem derdi ki;

“Babası hristiyansa evlat kiliseye götür-
meyecek ama kiliseden omzuna alıp eve taşı-
yacak! Kötü bir şey yapmaya götürmeyecek
ama yine hizmet etmesine dikkat edecek, kal-
bini kazanmaya dikkat edecek!”

Ben bu nasihati talebelerimden birkaç
kimseye yaptım. İslâm’a düşman, sakal bırak-

tığı için bizim talebeyi, yani oğlunu evden kovmuş filan bir kimseye böyle bir şeyler anlattım. O da bunu güzel uyguladı, sonra çok büyük değişiklikler oldu: Baba ve anne tevbekâr oldu. Anne kapandı, kız kardeş kapandı. Beraber hacca gittiler filan. Şimdi İslâm'a hizmet eden insanlar oldular.

Bir insanın bugünkü hâline bakmayın. İlerde düzelir, diye ümit besleyerek ona sabırla muamele edin. Tavsiyem bu!

Soru: Her fırsatta hadislerde belirttiğiniz güler yüzlü olmamız gerektiği[dir]. Oysa bunu defalarca dinleyen bu toplulukta güler yüze selam almama durumuyla karşılaşıyoruz. Buna ne dersiniz?

Ne diyeyim?..

Allah nasihatlerin tesirine halk etsin. Dinleyenler nasihatleri tutsun, derim. Bu, nasihatın kolay tutulmadığını gösteriyor. Birçok defalar söylemek lazım. Bazen söylemek de yetmiyor. Uzun zaman geçmesi gerekiyor. Sabretmek lazım, sabırla yavaş yavaş düzelir.

Soru: Karı-koca ikisi de çalışıyorsa acaba çocukların sorumluluğu nasıl olacak? "İş dönüşü bir eşit paylaşım olması gerekir." demek İslâm'a göre doğru mu?

Karı ve koca ikisi de çalışıyorsa bilmem. Fakat galiba tabiaten, hilkaten, yaradılış itibariyle çocuğun belli bir yaşa kadar anneye daha çok ihtiyacı var. Babanın terbiyesi belki ters tesir yapar. Onu ruh sağlığı doktorlarına soralım. Bana, ters tesir yapar gibi geliyor. Baba bilemez. Bir kere altının açılması vs. gibi işin uygulamada olan şeyleri de var.

Sanıyorum çocukluk çağları daha ziyade annenin [bakımına] düşüyor, ondan sonra yavaş yavaş babaya sorumluluk geliyor. Tabii çocukları yetiştirmekte babaların hanımlara yardımcı olması şart! Bazen çocuklar peş peşe geliyor, anne bun alıyor. O zaman mümkün olduğu kadar taşımakta, bakmakta, uyutmakta, sallamakta vs. erkeklerin yapabileceği konularda yardımcı olması lazım.

Soru: [Babam] su ve elektrik parası fazla yazılmasın diye hile yapıyor. Bu durumdan haram diye rahatsızım, arkadaşlarını eve davet edemiyorum.

Elli beş, altmış milyon [insanın] hakkı geçiyor. Elektrik kullanıp da onun parasını az vermek, o kadar insanın hakkını yemek demektir. Bu gibi şeylerden şiddetle sakınmalı. İnsan bir kişiye borcunu bir zaman sonra gelip gider öder ama altmış, yetmiş milyona borcu ödemek zor olur.

Soru: Bir hanımın mesken olarak yerleşim konusunda söz hakkı var mı?

Hayır, o daha ziyade beyin hakkıdır. Nerede çalışmak gerekiyorsa nerede yaşamak uygun oluyorsa orayı isterse fıkha göre hanımın ona tâbi olması lazım. Hanım; “Orada oturmam, burada oturacağım...” diyemez. Çünkü bu hususlarda salahiyet erkeğindir.

Soru: Bir insanın kayın validesi ile kayın babası hakkı da anne ve babası hakkı gibi midir, açıklar mısınız?

Tabii anne-baba kadar kuvvetli olmakla beraber ona yakın bir şekilde, aynı şekilde hürmet gerekiyor.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
7 Şevvâl 1417 / 14.02.1997

Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

